

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1

1. ประชากร ประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเลย จำนวน 450 โรงเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศการศึกษา
ภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) แบบเติมคำในช่องว่าง
(Fill in the blank) และข้อความแบบปลายเปิด (Open-ended)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือ
คนสังกัดดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 450 ฉบับ ได้รับคืนและ
เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 405 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.0
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่และหาความถี่

ส่วนที่ 2

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 37 โรงเรียน
แบ่งตามขนาดและที่ตั้งของโรงเรียนได้ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน
- 1.2 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 11 โรงเรียน
- 1.3 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 22 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากรแบ่งตามที่ตั้งของโรงเรียนได้ดังนี้

- 2.1 โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ไกลอำเภอ จำนวน 21 โรงเรียน
- 2.2 โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ใกล้อำเภอ จำนวน 16 โรงเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Constructive interview) เกี่ยวกับการจัดการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ปัจจัยที่ทางโรงเรียนต้องการนำมาใช้สนับสนุนและอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 - 2.2 แบบศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เป็นแบบศึกษาข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ สมุทสน์เหตุการณ์ประชุม แผนปฏิบัติงานหรือโครงการของโรงเรียน สมุทสน์นิเทศการศึกษา สมุทสน์เยี่ยมและรายงานประจำเดือน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารของโรงเรียน
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่และหาความถี่

สรุปผลการวิจัย

สภาพการจกการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโดยส่วนรวม

1. จำนวนครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนและจำนวนผู้บริหารโรงเรียน
 - 1.1 จำนวนครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงและครูส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาในระดับอนุปริญญา
 - 1.2 ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนมาแล้วมากกว่า 10 ปี และมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนปัจจุบันมาแล้วมากกว่า 10 ปี

2. สภาพงานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนจ๊กใหม่ชั้น

2.1 งานด้านวิชาการหรืองานการเรียนการสอนโดยตรง

2.1.1 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งจังหวัดพบว่าโรงเรียนโคจ๊กใหม่หรือโคจ๊กใหม่ทั้งหมดทั้ง 14 งาน โดยงานที่มีจำนวนโรงเรียนจ๊กชั้นมากที่สุดคือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่องการวางแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมาคือ การเลือกใช้หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและท้องถิ่นให้โดยลดความยุ่งงายที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 93.8

2.1.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

(1) โรงเรียนขนาดใหญ่ โคจ๊กใหม่หรือโคจ๊กใหม่ทั้งหมดทั้ง 14 งาน และงานที่มีจำนวนโรงเรียนจ๊กชั้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่องการวางแผนการสอน การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่องการเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร การฝึกทักษะในเรื่องการใช้กิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกใช้หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและท้องถิ่นโดยให้โดยลดความยุ่งงายที่กำหนดไว้ การจัดให้ครูทำบันทึกการสอนหรือแผนการสอนย่อย การจัดให้ครูทำและปรับการวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน การจัดให้มีกิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สถานักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน หรือกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ การจัดให้มีการให้ความรู้และฝึกทักษะแก่ครูในเรื่องการใช้สื่อการสอน การจัดให้ครูได้สร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดให้ครูได้มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ การจัดให้ครูได้รับการนิเทศการเรียนการสอนในชั้นเรียน

(2) โรงเรียนขนาดกลาง โคจ๊กใหม่หรือโคจ๊กใหม่ทั้งหมดทั้ง 14 งาน โดยงานที่มีจำนวนโรงเรียนจ๊กชั้นมากที่สุดคือ การจัดให้ครูทำและปรับการวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 96.7 คือ การเลือกใช้หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและท้องถิ่นให้โดยลดความยุ่งงายที่กำหนดไว้ และการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สถานักเรียน คณะกรรมการนักเรียน หรือ กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ

(3) โรงเรียนขนาดเล็ก ใ้จัดใหม่หรือปฏิบัติครบทั้ง 14 งาน โดยงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู เรื่องการวางแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 94.6 รองลงมาได้แก่การเลือกใช้หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและท้องถิ่นให้โดยลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 93.5

2. 1.3 เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า

(1) โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้อำเภอ ใ้จัดใหม่หรือปฏิบัติครบทุกงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุดคือ การเลือกใช้หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและท้องถิ่นโดยให้โดยลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 96.0 รองลงมาคือ การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการสอนและการจัดใหม่กิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเช่น สถานักเรียน คณะกรรมการนักเรียนหรือกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 94.7

(2) โรงเรียนที่ตั้งอยู่ไกลอำเภอ ใ้จัดใหม่หรือปฏิบัติครบทั้ง 14 งาน โดยงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู เรื่องการวางแผนการสอน

2.2 งานพัฒนาครูภายในโรงเรียน

2.2.1 เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งจังหวัดพบว่า โรงเรียนใ้จัดใหม่หรือใ้ปฏิบัติครบทั้ง 3 งานโดยงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุดคือ การจัดใหม่การสร้างเสริมประสิทธิภาพการทำงานของครู เช่น การพาครูไปศึกษาดูงาน การสาธิตการสอนและการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 70.4 รองลงมาคือ การปฐมนิเทศครูใหม่หรือครูที่ย้ายมาใหม่ คิดเป็นร้อยละ 66.4

2.2.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนทุกขนาดใ้จัดใหม่หรือใ้ปฏิบัติครบทั้ง 3 งานคือ

(1) โรงเรียนขนาดใหญ่ งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุดคือ การปฐมนิเทศครูใหม่หรือครูที่ย้ายมาใหม่และการจัดใหม่การสร้างเสริมประสิทธิภาพการทำงานของครู เช่น การพาครูไปศึกษาดูงาน การจัดใหม่การสร้างเสริมประสิทธิภาพการสอนและการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับ

การเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100

(2) โรงเรียนขนาดกลาง งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดให้มีการสร้างเสริมประสิทธิภาพการทำงานของครู เช่น การพาครูไปศึกษาดูงาน การจัดให้มีการสาธิตการสอน การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 86.7

(3) โรงเรียนขนาดเล็ก งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดให้มีการสร้างเสริมประสิทธิภาพการทำงานของครู เช่น การพาครูไปศึกษาดูงาน การจัดให้มีการสาธิตการสอน การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 88.6

2.2.3 เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียนพบว่า ทั้งโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอและไกลอำเภอ ได้จัดใหม่หรือได้ปฏิบัติตามทั้ง 3 งาน และงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดให้มีการสร้างเสริมประสิทธิภาพการทำงานของครู เช่น การพาครูไปศึกษาดูงาน การจัดให้มีการสาธิตการสอน การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 82.7

2.3 งานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอน

2.3.1 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งจังหวัด พบว่า โรงเรียนได้จัดใหม่หรือปฏิบัติตามทั้ง 4 งาน โดยงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้โดยผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 97.8 รองลงมาคือ การจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือของโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนให้โดยผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 92.6

2.3.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนได้จัดใหม่หรือปฏิบัติตามทั้ง 4 งานคือ

(1) โรงเรียนขนาดใหญ่ งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้โดยผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือของโรงเรียนและการจัดให้มีการนำแหล่งวิทยาการในชุมชนมาใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100

(2) โรงเรียนขนาดกลาง งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้โดยผลตามจุดประสงค์

ของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100

(3) โรงเรียนขนาดเล็ก งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้ใกล้เคียงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 97.6

2.3.3 เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ทั้งโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้อำเภอ และไกลอำเภอ จัดใหม่หรือไ้ปฏิบัติครบทั้ง 4 งาน โดยจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 98.7 และ 97.6 ตามลำดับ

3. กระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3.1 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งจังหวัด พบว่า

3.1.2 วิธีการในการวางแผนดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ผู้บริหารร่วมกับครูทุกคน เป็นผู้กำหนดและจัดทำแผนงานและโครงการขึ้น แล้วใช้วิธีแจ้งแผนงานและโครงการให้ครูทุกคนอ่าน มีการมอบหมายงานเป็นคณะบุคคล และผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการต่าง ๆ มักจะปฏิบัติหน้าที่ควบคู่กันเป็นคู่ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ

3.1.2 วิธีการในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะครูเกี่ยวกับหลักการ วิธีการในการดำเนินงาน ควบคู่การประชุมชี้แจง

3.1.3 วิธีการในการดำเนินงานและการติดตามควบคุมการปฏิบัติงาน ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ ให้ผู้บริหาร เป็นผู้ติดตามควบคุมการปฏิบัติงานควบคู่การประชุมปรึกษา กับคณะครูสอบถามผลการปฏิบัติงานเมื่อมีการประชุมคณะครู มีการแลกเปลี่ยนและปัญหาารวมกัน

3.1.4 วิธีการในการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีชมเชยครูในที่ประชุมภายหลังจากประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานและให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

3.1.5 วิธีการในการประเมินผล ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมินผลด้วยการสังเกต สอบถามการปฏิบัติงานของครูรวมทั้งสอบถาม

ในที่ประชุม

3.2. เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

3.2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่

(1) วิธีการวางแผนงานและโครงการโรงเรียนขนาดใหญ่ มักจะให้ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับหัวหน้าสายงานต่าง ๆ และครูในแต่ละสายงานร่วมกันกำหนดแผนงานและโครงการขึ้นแล้วให้ครูวิชาการร่วมกับครูบางส่วนที่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นผู้จัดทำแผนงานและโครงการของโรงเรียน มีการแจกโครงการให้ครูอ่าน มีการมอบหมายงานทั้งเป็นรายบุคคลและคณะบุคคล ส่วนผู้บริหารชอบแผนงานและโครงการมักปฏิบัติหน้าที่ด้วยการ เป็นผู้ประสานงานปฏิบัติงานโดยลำพังและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

(2) วิธีการสร้างความรักความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ทำหน้าที่ในการสร้างความรักความเข้าใจแก่ครูมีทั้ง ครูวิชาการ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีดำเนินงานควยการประชุมชี้แจงแก่คณะครู

(3) วิธีการดำเนินงานและติดตามควบคุมการปฏิบัติงานส่วนมากผู้บริหารจะมอบหมายให้หัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ เป็นผู้ติดตามและควบคุมการปฏิบัติงานแล้วรายงานผู้บริหาร เมื่อมีอุปสรรคและปัญหาจะร่วมมือกันแก้ปัญหาทุกฝ่าย

(4) วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ใช้วิธีชมเชยในที่ประชุมและให้ความชอบเป็นกรณีพิเศษ

(5) วิธีประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่วนมากผู้บริหารร่วมกับผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมินซึ่งใช้แบบประเมินโครงการและแบบสำรวจที่โรงเรียนสร้างขึ้นเอง โดยเสนอผลการประเมินในที่ประชุม

3.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

(1) การวางแผนงานและโครงการ ผู้บริหารร่วมกับคณะครูทุกคนร่วมกันกำหนดแผนงานโครงการขึ้น แล้วมอบหมายให้ครูวิชาการและครูบางส่วนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดทำแผนงานและโครงการ มีการแจกโครงการให้ครูทุกคนอ่าน การมอบหมายงานทำเป็นคณะ

บุคคลและผู้บริหารชอบแผนงานและโครงการจะทำหน้าที่ คือเป็นทั้งผู้ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

(2) วิธีการในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูช่วยการประชุมชี้แจง

(3) วิธีการดำเนินงานและการควบคุมการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเป็นผู้ติดตามควบคุมการปฏิบัติงานช่วยการสั่ง เเกศทุกการปฏิบัติงานและสอบถามในที่ประชุมและมีการแก้ไขอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน

(4) วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ใช้วิธีชมเชยในที่ประชุมและให้ความชอบเป็นกรณีพิเศษ

(5) วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันประเมินผลช่วยการสั่ง เเกศสอบถามจากผู้ปฏิบัติงานโดยตรง

2.2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก

(1) วิธีการวางแผนงานและโครงการ ผู้บริหารร่วมกับคณะครูทุกคน เป็นผู้กำหนดและจัดทำแผนงานและโครงการขึ้น แล้วประชุมชี้แจงและแจกโครงการให้ครูทุกคน มีการมอบหมายงานเป็นคณะบุคคลและผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

(2) วิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการปฏิบัติงานช่วยการประชุมชี้แจงแก่คณะครู

(3) วิธีการดำเนินงานและติดตามควบคุมการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเป็นผู้ติดตามควบคุมการปฏิบัติงานช่วยการสั่ง เเกศและสอบถามจากผู้ปฏิบัติงานโดยตรงและสอบถามในที่ประชุม มีการร่วมกันแก้ไขอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้น

(4) วิธีการในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนมากใช้วิธีชมเชยในที่ประชุมและให้ความชอบเป็นกรณีพิเศษและให้ขวัญและกำลังใจเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานแล้ว

(5) วิธีการในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเป็นผู้ประเมิน
ผลร่วมกับครูผู้ปฏิบัติงานด้วยการสังเกตและสอบถามจากผู้ปฏิบัติงานโดยตรง และสังเกตภายในที่
ประชุมครู

3.3 เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า

3.3.1 โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้อำเภอ

(1) วิธีการในการวางแผนงานและโครงการผู้บริหารร่วมกับครูทุก
คนกำหนดแผนงานและโครงการขึ้นแล้วมอบให้ครูวิชาการและครูบางส่วนที่ใครรับแต่งตั้งจัดทำแผน
งานและโครงการใช้วิธีแจกโครงการให้ครูทุกคนอ่าน มีการมอบหมายงานเป็นคณะบุคคลและรับ
ผิดชอบแผนงานและโครงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการเป็นทั้งผู้ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

(2) วิธีการในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร
และครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
แก่คณะครูด้วยการประชุมชี้แจง

(3) วิธีการดำเนินงานและติดตามควบคุมการปฏิบัติงาน ผู้บริหาร
เป็นผู้ควบคุมและติดตามการปฏิบัติงานด้วยการสังเกตสอบถามครูขณะปฏิบัติงานและสอบถามเมื่อ
มีการประชุมและใช้วิธีแก้ปัญหาารวมกัน

(4) วิธีการในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ใช้วิธีชม
เชยในที่ประชุมและให้ความชอบเป็นกรณีพิเศษ

(5) วิธีการในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ
งานร่วมกันประเมินด้วยการสังเกตสอบถามจากการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน

3.3.2 โรงเรียนที่อยู่ไกลอำเภอ

(1) วิธีการในการวางแผนงานและโครงการผู้บริหารร่วมกับครู
ทุกคนในโรงเรียนช่วยกันกำหนดและจัดทำแผนงานและโครงการขึ้น มีการประชุมชี้แจงแผนงาน
และโครงการ มีการมอบหมายงานเป็นคณะบุคคลและรับผิดชอบแผนงานและโครงการปฏิบัติหน้าที่
ด้วยการเป็นทั้งผู้ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

(2) วิธีการในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูด้วยการประชุมชี้แจง

(3) วิธีการค่าเนื้องานและติดตามควบคุมการปฏิบัติงาน ผู้บริหาร เป็นผู้ติดตามและควบคุมการปฏิบัติงานโดยสังเกตสอดตามการปฏิบัติงานของครูในที่ประชุมมีการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาารวมกัน

(4) วิธีการในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ใช้วิธีชมเชยในที่ประชุม และให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ ภายหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้น

(5) วิธีการในการประเมินผลการปฏิบัติงานผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ประเมินผลด้วยการสังเกตสอดตามการปฏิบัติงานของคณะครู

4. ปัจจัยที่โรงเรียนต้องการนำมาใช้สนับสนุนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

4.1 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งจังหวัด ปรากฏว่า

4.1.1 ปัจจัยด้านบุคลากรและการจัดการ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะสาขาวิชา เช่น ทัศนศิลป์ พลศึกษา เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรมศิลป์ และต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งใช้วิธีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดขึ้นก่อนเปิดภาคเรียนของปีการศึกษา

4.1.2 ปัจจัยด้านงบประมาณ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ต้องการงบประมาณในลักษณะของเงินงบประมาณ ที่โรงเรียนสามารถนำไปดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ได้เอง

4.1.3 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า โรงเรียนต้องการวัสดุอุปกรณ์มาก ทั้งนี้เป็นวัสดุเพื่อการผลิต และวัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูป

4.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า

4.2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โรงเรียนมีความต้องการปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกับโรงเรียนโดยส่วนรวม

4.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง พบว่า โรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการปัจจัยด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกับโรงเรียนโดยส่วนรวม ส่วนปัจจัยที่โรงเรียนขนาดกลางต้องการแตกต่างจากโรงเรียนโดยส่วนรวม คือ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาเป็นรายบุคคล และต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นวัสดุสำเร็จรูป

4.2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากมีความต้องการปัจจัยต่างคล้ายคลึงกับโรงเรียนโดยส่วนรวม เว้นแต่ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนขนาดเล็กต้องการทั้งวัสดุเพื่อการผลิตและวัสดุสำเร็จรูป

4.3 เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียน

4.3.1 โรงเรียนที่อยู่ใกล้อำเภอ พบว่า ปัจจัยที่โรงเรียนต้องการส่วนใหญ่มีลักษณะไม่แตกต่างจากโรงเรียนโดยส่วนรวม เว้นแต่ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนที่อยู่ใกล้อำเภอต้องการปัจจัยที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ทั้งวัสดุเพื่อการผลิต และวัสดุสำเร็จรูป

4.3.2 โรงเรียนที่อยู่ไกลอำเภอ พบว่า ปัจจัยที่โรงเรียนต้องการมากและมีลักษณะแตกต่างจากโรงเรียนโดยส่วนรวม คือ ต้องการครูที่ถุกยืมตัวไปช่วยราชการที่อื่นกลับคืน และต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นวัสดุสำเร็จรูป

5. อุปสรรคและปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

5.1 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งจังหวัด ปรากฏว่า

5.1.1 อุปสรรคและปัญหาค่านบุคลากรและการจัดการ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนวิทยากรและแหล่งวิทยากรสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ครูในโรงเรียนยังไม่เคยเข้ารับการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมาก่อน ทำให้ครูขาดความมั่นใจต่อการทำหน้าที่นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และขาดการยอมรับจากเพื่อนครูด้วยกัน

5.1.2 อุปสรรคและปัญหาค่าตอบแทน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณน้อย และได้รับค่าตอบแทนการจัดดำเนินงานของโรงเรียน และขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณซับซ้อนเกินไป

5.1.3 อุปสรรคและปัญหาค่าวัสดุอุปกรณ์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับ

วัตถุประสงค์ที่ขาดคุณภาพ ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน และไต่รับซ้ำ

5.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนทุกขนาดมีอุปสรรคและปัญหาที่ใกล้เคียงกันกับโรงเรียนโดยรวม ส่วนอุปสรรคและปัญหาที่แตกต่างไปจากโรงเรียนโดยส่วนรวมมีเพียงเล็กน้อย เช่น โรงเรียนขนาดเล็กมีอุปสรรคและปัญหาในการจัดการมากที่สุดเกี่ยวกับหน่วยงานคนสังกัด มักจะสั่งให้โรงเรียนดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนขึ้นโดยที่ไม่ได้อบรมและแนะนำวิธีปฏิบัติให้แก่โรงเรียน

5.3 เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้อำเภอและตั้งอยู่ไกลอำเภอ มีอุปสรรคและปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในลักษณะเดียวกันกับโรงเรียนโดยรวม

ข้อมูลที่ไต่จากการศึกษาเอกสารของโรงเรียน

1. เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งจังหวัด ปรากฏว่า

1.1 ข้อมูลที่พบมากในสมุดบันทึกการประชุมของโรงเรียน ได้แก่ การประชุมปรึกษากับคณะกรรมการในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู การจัดการเรียนการสอน การทำแผนการสอนย่อย การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

1.2 ข้อมูลที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากแผนปฏิบัติงานหรือโครงการของโรงเรียน ได้แก่ การระบุใหม่การปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการทุกคน

1.3 ข้อมูลที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในสมุดนิเทศการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนและการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือของโรงเรียน

1.4 ข้อมูลที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในสมุดเยี่ยมของโรงเรียน ได้แก่ การนิเทศในชั้นเรียน การนำแหล่งวิทยากรจากชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตร การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

1.5 ข้อมูลที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในรายงานประจำปีของโรงเรียน ได้แก่ การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดห้องเรียนบริเวณโรงเรียน ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

2. เมื่อพิจารณาความหนาของโรงเรียน ปรากฏว่า

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่มีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในเอกสารของโรงเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะเดียวกับโรงเรียนโดยส่วนรวม ส่วนลักษณะข้อมูลที่แตกต่างจากโรงเรียนโดยส่วนรวม คือ ข้อมูลจากสมุคินเทศการศึกษา ซึ่งพบมากที่สุดเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

2.2 โรงเรียนขนาดกลางมีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในเอกสารของโรงเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะเดียวกับโรงเรียนโดยส่วนรวม ส่วนลักษณะข้อมูลที่แตกต่างจากโรงเรียนโดยส่วนรวม คือ ข้อมูลจากสมุคินเทศการศึกษา ซึ่งพบมากที่สุดเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน

2.3 โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในเอกสารของโรงเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะเดียวกับโรงเรียนโดยส่วนรวม ส่วนลักษณะข้อมูลที่แตกต่างจากโรงเรียนโดยส่วนรวมคือ ข้อมูลจากสมุคินเทศการประชุมที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการประชุมปรึกษากับคณะครูในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน และการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือของโรงเรียน และข้อมูลจากสมุคินเทศการศึกษาที่พบมากที่สุด คือ การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน

3. เมื่อพิจารณาที่ตั้งของโรงเรียน ปรากฏว่า

3.1 โรงเรียนที่อยู่ใกล้อำเภอมี่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในเอกสารของโรงเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะเดียวกับโรงเรียนโดยส่วนรวม ส่วนลักษณะข้อมูลที่แตกต่างจากโรงเรียนโดยส่วนรวม คือ ข้อมูลจากสมุคินเทศการศึกษา ซึ่งพบมากที่สุดเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

3.2 โรงเรียนที่อยู่ใกล้อำเภอมัชฌิมเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในเอกสารของโรงเรียน ส่วนใหญ่แยกต่างไปจากโรงเรียนโดยส่วนรวมทั้งต่อไปนี้

3.2.1 ข้อมูลที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากสมุทมนต์กิจการประชุมของโรงเรียน ได้แก่ การแจกจ่ายทางวิชาการให้แก่ คณะครูในโรงเรียนทราบเกี่ยวกับการทำแผนการสอนย่อย การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู กับการเป็นการประชุมปรึกษากับคณะครูในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู และการจัดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

3.2.2 ข้อมูลที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากสมุทมนต์นิเทศการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

3.2.3 ข้อมูลที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากรายงานประจำเดือนของโรงเรียน ได้แก่ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพของงานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น

งานนิเทศศึกษาค้นคว้าทางวิชาการหรืองานนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรงที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุดคือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่องการวางแผนการสอน และงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นน้อยที่สุดคือ การจัดให้ครูได้นำเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่ได้สร้างและใช้แล้วมาปรับปรุงเพื่อให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

งานนิเทศศึกษาค้นคว้าการพัฒนาครูภายในโรงเรียนที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุดคือ การจัดให้มีการสร้างเสริมประสิทธิภาพของครู เช่น การพาครูไปศึกษาดูงาน การจัด

ให้มีการสาธิตการสอนและการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และงานที่มีจำนวน
โรงเรียนจักษุชนนอยที่สุดคือ การจักษุให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครูที่เอื้ออำนวย
ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีความสุข

ส่วนงานนิเทศการศึกษา คำนึงถึงการสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอนที่มี
จำนวนโรงเรียนจักษุชนมากที่สุดคือ การจักษุบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการ
เรียนการสอนให้ไต่ผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยงานที่มีจำนวนโรงเรียนจักษุชนนอยที่สุดคือ
การจักษุให้มีการนำแหล่งวิทยากรในชุมชนมาช่วยประกอบต่อการเรียนการสอน

การที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจักษุให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่อง
การวางแผนการสอนมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า งานด้านการเรียนการสอนเป็นงานประจำและ
ถือเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ดังนั้นก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง จึงจำเป็นต้องมีการประชุมคณะ
ครูเพื่อทำการวางแผนการสอนร่วมกัน ส่วนการจักษุให้มีการสร้างเสริมประสิทธิภาพของครู เช่น
การพาครูไปศึกษาดูงาน การจักษุให้มีการสาธิตการสอนและการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนจักษุชนมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันหน่วยงานคนสังกัดกักกำลัง
เร่งรัดให้สถานศึกษาในสังกัดทำการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา อันถือเป็นนโยบายเร่ง
ด่วน ทำให้สถานศึกษาต่าง ๆ เกิดการตื่นตัวมุ่งพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน ให้มีความรู้ความ
สามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น จึงมีการเร่งรัดพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนกันอย่าง
มาก ทั้งนี้เพื่อหวังให้บุคลากรได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและกลับมาพัฒนาการจักษุการ
ศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ต่อไป ส่วนงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียน
การสอนที่มีจำนวนโรงเรียนจักษุชนมากที่สุดคือ การจักษุบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้ออำนวย
ต่อการเรียนการสอนให้ไต่ผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร จะเห็นได้ว่า งานค่านนี้ เป็นงานที่ผู้บริหาร
มักจะใช้เวลาและทรัพยากรส่วนใหญ่ทุ่มเทให้มากกว่าค่านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ
จำเนียร กุณาสด (2 : 68-69) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ซึ่งได้ผลสรุปว่า งานที่ครูใหญ่มีบทบาทมากได้แก่ งานด้านการบริหารบุคคล งานด้านอาคารสถานที่
และอุปกรณ์

ผลการวิจัยครั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงสภาพของงานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนจักษุ
หรือไต่ปฏิบัติควยการพิจารณาค่านขนาดและที่ทั้งของโรงเรียนแล้ว จะเห็นได้ว่า โรงเรียนขนาดใหญ่

มีการปฏิบัติงานเกือบทุกงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีคุณลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูง (3 : 160-161) จึงมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ซึ่งสามารถจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาซึ่งปฏิบัติไ้มาก

ส่วนงานที่โรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติได้น้อยกว่าร้อยละ 100 คือ การจัดให้ครูทำกำหนดการสอนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดได้จัดส่งแผนการสอนให้ทุกโรงเรียน นอกจากนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลยยังได้กำหนดเป็นนโยบายให้ครูผู้สอนทำแผนการสอนย่อยทุกคน ฉะนั้นกำหนดการสอนจึงไม่คงจัดทำขึ้นมาอีก

สำหรับโรงเรียนขนาดกลางปรากฏว่า มีจำนวนโรงเรียนที่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา โดยงานที่จัดขึ้นมากที่สุด ได้แก่ การจัดให้ครูทำและปรับตารางสอนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนเหตุผลที่โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องจัดทำและปรับตารางสอนนั้นเป็น เพราะการจัดทำตารางสอนเป็นงานที่ทุกโรงเรียนควรจะทำเองทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่และเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย ซึ่งในการจัดทำตารางสอนนั้นโรงเรียนอาจจัดทำร่วมกับโรงเรียนใกล้เคียงหรือโรงเรียนในกลุ่มเดียวกันเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณได้ความเหมาะสม ส่วนงานที่โรงเรียนขนาดกลางจัดทำขึ้นเป็นจำนวนน้อย ได้แก่ การจัดให้ครูได้รับการนิเทศการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก ปรากฏว่า จำนวนโรงเรียนที่จัดงานนิเทศการศึกษา โดยงานที่โรงเรียนขนาดเล็กจัดขึ้นมากที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่องการจัดวางแผนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ไกลจากอำเภอมาก บุคลากรทางงานนิเทศจากภายนอกโรงเรียนเข้าไปในเขตไม่สะดวกและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นบุคลากรภายในโรงเรียนซึ่งมีจำนวนน้อย จึงทำการนิเทศได้สะดวกกว่า ส่วนงานที่มีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก จัดขึ้นน้อยที่สุด คือ การจัดให้ครูได้นำเครื่องมือวัสดุการเรียนรู้อุปกรณ์ที่ก่อสร้างและใช้แล้วมาปรับปรุง เพื่อให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น สาเหตุที่โรงเรียนขนาดเล็กจัดทำขึ้นน้อย อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อย แต่ในปัจจุบันทางราชการถือว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานย่อย ของกิจการบริหารและการเงิน ตลอดจนการวางแผนพัฒนาโรงเรียนด้วยตนเองจึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีปริมาณงานมากไม่

สามารถพัฒนาเครื่องมือวัดผลไคสะทาก ประกอบกันในปัจจุบันมีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 (25 : 28-31) กำหนดให้ใช้เครื่องมือวัดผลสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากส่วนกลาง ทั้งนี้จึงทำให้บุคลากรในโรงเรียนซึ่งมีการหนักอยู่แล้วของท่าเครื่องมือวัดผลการเรียนทรุดลง

งานด้านการพัฒนาครูภายในโรงเรียน มีจำนวนโรงเรียนที่จัดขึ้นมากที่สุดคือ การสร้างเสริมประสิทธิภาพของครู เช่น การพาครูไปศึกษาดูงาน การจัดให้มีการสาธิตการสอน การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระบบกลุ่มโรงเรียน ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานโดยคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และมีการประสานงานทางความรู้วิชาการ โดยครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ (4 : 58-60) จึงทำให้งานด้านนี้สามารถจัดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง

2. กระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนพบว่า การวางแผนดำเนินงานโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีใหญ่บริหารโรงเรียนร่วมกับคณะครูในโรงเรียนร่วมกัน กำหนดแผนงานหรือโครงการชั้น ตลอดจนการจัดทำแผนงานและโครงการ ส่วนการชี้แจงแผนงานโครงการ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีแจกแผนงานและโครงการให้ครูทุกคนอ่านและโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีมอบหมายแผนงานและโครงการด้วยการมอบหมายเป็นคณะบุคคลและโดยส่วนใหญ่ผู้ที่รับผิดชอบแผนงานและโครงการมักจะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นไปด้วย ทั้งนี้เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ไกลอำเภอ ซึ่งมีจำนวนบุคลากรน้อย จึงทำให้มีความสะดวกที่จะใช้วิธีประชุมปรึกษากับคณะครูทั้งโรงเรียนใ้กาย ซึ่งในโรงเรียนขนาดใหญ่ทำได้ยากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะมีบุคลากรมาก ทำให้ขาดความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้โรงเรียนขนาดใหญ่จึงมักใช้วิธีอื่นแทน คือ ผู้บริหารประชุมร่วมกับหัวหน้าสายงานต่าง ๆ แล้วมอบหมายให้หัวหน้าแต่ละสายงานไปประชุมปรึกษากับคณะครูในแต่ละสายงาน เพื่อกำหนดแผนงานและโครงการขึ้นแล้วส่งให้ครูวิชาการ ไปจัดทำในรูปของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการต่อไป

ส่วนกระบวนการในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจ

ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนนับว่าเป็นวิธีการที่ดีและเหมาะสม เพราะสามารถใช้บุคลากรในโรงเรียนให้คุ้มค่า แต่วิธีการดังกล่าวมักจะใช้กันในโรงเรียนขนาดใหญ่โตก็เพราะมีบุคลากรมาก และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถหลายคนแต่ในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีบุคลากรน้อย จึงเป็นการยากที่จะหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะอย่างใดก็ตามของการ ดังนั้นการปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กจึงต้องใช้วิธีปฏิบัติงานร่วมกันเสมอ

การปฏิบัติงานและการควบคุมการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ผู้บริหารมักจะเป็นผู้ติดตาม และควบคุมการปฏิบัติงานด้วยตนเอง โดยใช้วิธีสังเกตการปฏิบัติงานของครู การสอบถามและปรึกษาหารือในที่ประชุม ตลอดจนการแกว่งปรนสนและประชุมร่วมกัน ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและมักจะเป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้อำเภอ มีบุคลากรน้อยจึงจำเป็นต้องใช้การติดตามและควบคุมโดยผู้บริหารโดยตรง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พบว่าใช้วิธีมอบหมายให้ช่วยผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ เป็นผู้ติดตามและควบคุมการปฏิบัติงานแล้วรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติงานเอง และออกติดตามควบคุมการปฏิบัติงานด้วยตนเองจึงทำได้ไม่ทั่วถึงจึงมีความจำเป็นต้องมอบหมายให้ช่วยและหัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินการแทน

กระบวนการในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการชมเชย ครูในที่ประชุมและให้ความดีความชอบภายหลังการปฏิบัติงาน ซึ่งโดยปกติแล้วการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่ข้าราชการนั้น เป็นสิ่งที่ส่วนราชการต่าง ๆ ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีของยุคธรรมและปฏิบัติอย่างระมัดระวังให้มากมิฉะนั้นอาจเกิดเป็นผลเสียต่อการปฏิบัติงานได้

ส่วนสาเหตุที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่ใช้วิธีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจด้วยวิธีอื่น อันเป็นวิธีการของการนิเทศการศึกษา เป็นเพราะว่าบุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนความสามารถในคามมนุษยสัมพันธ์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ได้รับการอบรมสัมมนาที่มากนัก ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนขาดทักษะในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ของหันไปใช้วิธีการให้ความชอบพิเศษเป็นเครื่องมือในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูอยู่มาก

นอกจากนี้กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปฏิบัติ
งานเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงานจริง และ
สอบถามในที่ประชุม ซึ่งหากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศการ
ศึกษาภายในโรงเรียนอย่างเพียงพอ ก็อาจเกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานได้ แต่หาก
ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีสังเกตในลักษณะตรวจสอบการปฏิบัติงานแล้วก็อาจจะไม่เป็นลักษณะของ
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้

3. ปัจจัยที่โรงเรียนต้องการนำพาให้สนับสนุนการจกการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียน

จากผลการวิจัยนี้ ปัจจัยที่สนับสนุนการจกการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนโดยส่วนรวมของจังหวัดเลย โดยปัจจัยที่มีจำนวนโรงเรียนระบบความทอง
พูนความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแก่ครูในโรงเรียน เนื่องจากครู
ส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมาก่อนจึงขาด
ความรู้ความเข้าใจและวิธีปฏิบัติในการจกการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหาร
โรงเรียนจึงมีความต้องการให้คณะครูในโรงเรียนเข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
ภายในโรงเรียนเพื่อจะได้นำเอาความรู้ที่ได้ไปจกการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนต่อไป
อีกสาเหตุหนึ่งที่มีผู้บริหารต้องการให้ครูเข้ารับการอบรมก็คือ/ตัวผู้บริหารเองส่วนมากมีอายุค่อนข้าง
มาก ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะปรับแนวความคิดและทัศนคติให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
โดยที่ต่าง ๆ โคทั้น/(23 : 116) จึงมีความต้องการให้ครูในโรงเรียนซึ่งเป็นคนรุ่นหนุ่มสาวสามารถ
ที่จะปรับแนวความคิดให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ได้ดี เขารับการอบรมแทน นอกจากนี้ปัจจัย
ที่สนับสนุนการพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะมากที่สุด
ได้แก่ ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีและนาฏศิลป์ ด้านพลศึกษา และเกษตรกรรม ซึ่งน่าจะ
มีสาเหตุมาจากการบรรจุครูกำลังครูของหน่วยงานต้นสังกัดที่ไม่ได้จำแนกสาขาวิชาที่จะบรรจุบุคคล
เขารับราชการให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนไว้ จึงทำให้เกิดการขาดแคลนครูเป็นบางสาขา
ที่จะมาช่วยทำหน้าที่แนะนำช่วยเหลือครูในโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชา
ต่าง ๆ

สำหรับปัจจัยทางงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์นั้นปัจจัยที่มีจำนวนโรงเรียนระบุมหาวิทยาลัย การมากที่สุด คือ วัสดุที่จำเป็นสำหรับการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนและสื่อการเรียนหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศศึกษาภายในโรงเรียนจะเห็นได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์มากกว่าเป็นเงินงบประมาณ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย และมีอัตราการจ้างน้อยไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้สะดวกเพราะเป็นการเพิ่มภาระรับผิดชอบใหม่มากขึ้นจึงต้องการวัสดุอุปกรณ์มากกว่าเป็นเงินงบประมาณ

4. อุปสรรคและปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

จากผลการวิจัยนี้ อุปสรรคและปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโดยส่วนรวมปรากฏว่าจำนวนโรงเรียนที่มีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรและ/หรือขาดแหล่งวิทยากรที่จะให้ความรู้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่อยู่ท้องที่ทุรกันดารห่างไกลจากแหล่งวิทยากรมากและส่วนใหญ่มีการคมนาคมไม่สะดวกทำให้แหล่งวิทยากรเข้าไปโรงเรียนได้ลำบากจึงทำให้ขาดแคลนแหล่งวิทยากรได้ ส่วนอุปสรรคและปัญหาที่มีจำนวนโรงเรียนระบุน้อยที่สุดคือ ครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่า ครูในโรงเรียนส่วนมากยังเห็นประโยชน์ที่จะได้จาก การนิเทศศึกษาอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาน้อย สำหรับอุปสรรคและปัญหาค้นหาการจัดการพบว่า โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดไม่เพียงพอแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนต่าง ๆ ยังคงต้องการความช่วยเหลือและรับการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากหน่วยงานต้นสังกัดอีกมาก ซึ่งปัญหานี้มีสาเหตุมาจากต้นสังกัดมีบุคลากรและงบประมาณน้อย จึงให้การช่วยเหลือสนับสนุนแก่โรงเรียนในสังกัดไม่เพียงพอ

ส่วนอุปสรรคและปัญหาค้นหางบประมาณและวัสดุอุปกรณ์นั้น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์น้อย ได้รับซ้ำไม่เพียงพอและไม่ทันต่อการจัดดำเนินงานทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับมักมีคุณภาพต่ำและมีราคาแพง วัสดุอุปกรณ์บางส่วนไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน นอกจากนั้นวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณมีขั้นตอนซับซ้อน ทำให้เสีย

เวลาในการดำเนินการมาก ซึ่งปัญหาทั้งกล่าวเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการของโรงเรียนหยุดชะงักและล้มเหลวเป็นส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง เพราะโรงเรียนส่วนมากได้ปฏิบัติตามนิเทศการศึกษาอยู่แล้ว แต่ยังคงความมั่นใจและแรงสนับสนุนจากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ การปฏิบัติตามจึงขาดทิศทางที่แน่ชัด หากได้มีการส่งเสริมจากหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดอบรมหรือประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแก่คณะครู และผู้บริหารโรงเรียนแล้วจะสามารถใช้เป็น เครื่องมือในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนโครงการทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน เพราะเท่าที่ผ่านมาหน่วยงานต้นสังกัดไม่มีนโยบายให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานของตนเอง แต่ต้นสังกัดยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนโครงการที่โรงเรียนจัดทำทุกอย่าง ดังนั้นโครงการทางการนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนเสนอขอต้นสังกัดจึงล้มเหลวตลอดมา หากได้มีการจัดงบประมาณมาสนับสนุนโครงการเหล่านั้นและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องแล้วจะสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนใหม่ประสิทธิภาพ
2. ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองหรือเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำการทดลองและพัฒนา รูปแบบที่ใหม่มีความเหมาะสมในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแล้วขยายผลในระยะ เวลาต่อไปให้ครอบคลุมโรงเรียนในสังกัด